Súd:	Okresný súd Rimavská Sobota
Spisová značka:	3C/16/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6923202914
Dátum vydania rozhodnutia:	13. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Lívia Mikulášová
ECLI:	ECLI:SK:OSRS:2024:6923202914.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Rimavská Sobota sudkyňou JUDr. Líviou Mikulášovou v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX, XXX XX C., právne zast. advokátom Mgr. Martinom Jankovičom, so sídlom advokátskej kancelárie Železničná 257/19, 050 01 Revúca, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, IČO: 00 151 866, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, o zaplatenie 5.998,45 eur s prísl. takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 2.000,- eur s úrokom z omeškania vo výške 9,50% ročne zo sumy 2.000,- eur od 30. 09. 2023 do zaplatenia v lehote 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Vo zvyšnej časti sa žaloba zamieta.

III. Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100% zo súdom priznanej sumy v lehote 15 dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým bude rozhodnuté o výške trov konania žalobcu.

o d ô v o d n e n i e :

9 3C/16/2023

1. Žalobca sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 08.08. 2023 a po jej zmene doručenej súdu dňa 02.02.2024 domáhal, aby mu žalovaný zaplatili titulom nemajetkovej ujmy sumu 5.998,45 eur s úrokom z omeškania vo výške 9,50% ročne zo sumy 5.998,45 eur od 28.09.2023 do zaplatenia a nahradil trovy konania v plnom rozsahu. Žalobu odôvodnil tým, že žalobca je hasičom vykonávajúcim štátnu službu na Okresnom riaditeľstve Hasičského a záchranného zboru v Revúcej. Žalobca sa touto žalobou domáha náhrady škody spôsobenej mu porušením práva Európskej únie z dôvodu nesprávnej resp. neúplnej transpozície Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES zo dňa 04.11. 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „Smernica“) na 48 – hodinový týždenný pracovný čas, a to konkrétne do zákona č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore, za ktorú žalovaný zodpovedá na princípe absolútnej objektívnej zodpovednosti. Žalobca si v konaní uplatňuje nárok na náhradu škody, ktorú mu spôsobil žalovaný v dôsledku porušenia únijného práva prostredníctvom nedostatočnej transpozície Smernice Európskej únie č. 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku, čo má za následok nerešpektovanie únijného práva žalobcu Slovenskou republikou na maximálny priemerný 48 – hodinový týždenný pracovný čas vrátane nadčasov, v dôsledku čoho vznikla žalobcovi škoda z titulu nemajetkovej ujmy voči štátu. Žalobca v rámci svojich osobných pomerov uvádza, že je ženatý, má dve dcéry (14 – ročnú a 21 – ročnú). Žalobca spolu so svojou manželkou a mladšou dcérou obývajú rodinný dom v Muráni. Staršia dcéra navštevuje vysokú školu v Nitre, Pedagogickú fakultu, od septembra 2023 nastupuje do druhého ročníka bakalárskeho štúdia v dennej forme štúdia: odbor

telesná výchova a psychológia, pričom v Nitre býva. Mladšia dcéra sa venuje atletike, od septembra 2023 nastupuje do 9. ročníka základnej školy. Medzi záujmy žalobcu patria turistika, cyklistika.
Zo záverov uznesenia Súdneho dvora C -52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg vyplýva, že článok 2 smernice Rady 89/391/EHS, ako aj článok 1 ods. 3 Smernice Rady 2003/88/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané zásahovými silami takej verejnej požiarnej služby ako je verejná služba, o ktorú ide vo veci samej, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže článok 6 bod 2 smernice v zásade bráni prekročeniu maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný pracovný čas vzťahujúci sa aj na služby hliadky. Jeho prekročenie je však možné v prípade výnimočných okolností takej závažnosti a rozsahu, ako je napríklad katastrofa. Zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej len „ ZoHaZZ“) v prílohe 4 bod 6 preberá smernicu, preto je potrebné prijať záver, že v danom prípade služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES. Predmetná vec sa týka porušenia práva Únie pre absentujúcu resp. nesprávnu transpozíciu Smernice do zákona č. 315/2001 ZoHaZZ, pretože do pracovného času hasiča sa nezarátava aj jeho pracovná pohotovosť na pracovisku počas jej neaktívnej časti (§ 12 ods. 6 v spojení s § 193 zákona č. 315/2001 Z.z. vylúčil aplikáciu § 96 ods. 2 Zákonníka práce na služobné pomery hasičov). Absentujúca alebo nesprávna transpozícia Smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu, ktorý je v zmysle § 9 vylúčený z pôsobnosti zákona č. 514/2003 Z.z., nakoľko za nesprávny úradný postup sa nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady SR pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a), d) Ústavy SR a postup alebo výsledok postupu vlády SR pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 119 písm. b) Ústavy SR. Preto pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní o nároku na náhradu škody voči štátu je Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor SR. Takáto objektívna zodpovednosť štátu tu existuje bez ohľadu na to, ktorý verejný orgán sa porušenia práva Únie dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť (C – 429/09 G. Fuss bod 46). Ďalej v odôvodnení žaloby poukázal na rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len Súdny dvor EÚ) (C – 152/84 , C – 8/81, C – 148/78), v ktorých Súdny dvor EÚ konštatoval, hoci smernice v zásade nemajú priamy účinok, že určité opatrenia stanovené smernicou môžu mať vo výnimočných prípadoch priamy účinok na členský štát aj vtedy, ak smernica ešte nebola transponovaná do vnútroštátneho práva alebo bola transponovaná nesprávne. Priamy účinok smernice je daný vtedy, ak sú splnené tieto podmienky: a) záväzok obsiahnutý v smernici je jasný, presný a dostatočne určitý, b) je nepodmienený, c) uplynula lehota na transpozíciu smernice do vnútroštátneho poriadku a d) nejde o záväzok, ktorý priamo ukladá povinnosť jednotlivcovi (naopak, priznáva mu nejaké právo). Pri splnení týchto podmienok sa môžu jednotlivci odvolať na ustanovenia smernice pred orgánom verejnej moci. Podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ (C – 6/90, C 9/90) má jednotlivec nárok na náhradu škody od členského štátu, ktorý nedodržiava právne predpisy Únie. Právny základ nároku podľa žalobcu je daný v dôsledku porušenia práv žalobcu vyplývajúcich z článku 2 a z článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, pričom základ nároku na náhradu škody je daný aj s poukazom na čl. 36 ods. 1 písm. c) d) a e) Ústavy SR, § 11, § 13 ods. 1 a § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V dôsledku nerešpektovania čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 6 písm. b) Smernice č. 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času prišiel žalobca o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných a rodinných a priateľských vzťahov, ako aj fyzickej a psychickej relaxácii, čím došlo k zásahu do jeho osobnostných práv (práva na ochranu zdravia, práva na primeraný odpočinok po práci, práva na vedenie súkromného a rodinného života, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci), za čo mu patrí nárok na primerané odškodnenie. Súdny dvor opakovane vo svojich rozhodnutiach judikoval, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času a konštatoval, že pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva (C – 437/05, C – 429/09). Nie je tak podstatné, akým spôsobom žalobca vykonáva služobnú pohotovosť, či je alebo nie je povinný byť bdelý a aktívny počas trvania služobnej pohotovosti, pokiaľ musí byť po stanovený čas k dispozícii zamestnávateľovi. Bez vplyvu na porušenie čl. 6 písm. b) Smernice je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je vyplácaná odmena. K nemajetkovej ujme dochádzalo podľa žalobcu osobitne v jednotlivých mesiacoch a v priamej príčinnej súvislosti s porušením smernice potom boli porušené osobnostné práva žalobcu, pričom následne ku dňu splatnosti mzdy (vždy 10. deň nasledujúceho mesiaca) táto ujma nebola zo strany žalovaného kompenzovaná v služobnom plate žalobcu navyše o požadovaných 35%, resp. 20%.
Žalobca si predmetné nároky podanou žalobou uplatňuje počnúc splatnosťou mzdy za mesiac júl 2020, ktorá bola splatná 10.08 až po mzdu za mesiac jún 2023, teda za obdobie troch rokov pred podaním tejto žaloby na súd.

Žalobca sa podanou žalobou domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Za primeranú náhradu považuje finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva ZoHaZZ ako pri nariadenej služobnej pohotovosti (t.j. mimo určenej služobnej pohotovosti). Má za to, že iná forma odškodnenia v tomto prípade je nepostačujúca napr. morálne zadosťučinenie, ktorou súdna prax rozumie predovšetkým ospravedlnenie, a to vzhľadom na trvanie zásahu do osobnostných práv žalobcu (niekoľko rokov). Žalobca vykonal prepočet hodín služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli zarátané do fondu pracovného času v žalovanom období (júl 2020 až jún 2023) v rozsahu 1930,72 hodín služobnej pohotovosti, ktorá mu nebola započítaná do pracovného času. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy žalobca vychádzal z rozdielu náhrady uvedenej v § 122 ods. 1 ZoHaZZ (15% alebo 30% peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku). V rámci výpočtu výšky nemajetkovej ujmy žalobca uviedol v žalobe tabuľku výpočtu nemajetkovej ujmy, ktorú vypočítal ako rozdiel náhrady uvedenej v § 122 ods. 1 zákona o HaZZ a peňažnej náhrady uvedenej v § 122 ods. 2 písm. a) zákona o HaZZ. Takto vyčíslenú sumu náhrady nemajetkovej ujmy považuje žalobca za primeranú. Žalobca si spolu s uplatnenou žalovanou sumou uplatnil aj nárok na zákonný úrok z omeškania od dátumu doručenia žaloby žalovanému do zaplatenia. Žalobca v súvislosti s priznávaním úrokov z omeškania poukázal na nález Ústavného súdu ČR, sp. zn. II.ÚS 2149/17 zo dňa 10. 12. 2019, podľa ktorého aby mohla náhrada nemajetkovej ujmy pozostalým plniť svoju satisfakčnú a preventívno – sankčnú funkciu a sprostredkovane naplniť pozitívne záväzky plynúce z práva na ochranu súkromného a rodinného života, musí z nej plynúť aj nárok na úroky z omeškania. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je tak nutne považovať za nárok majetkovej povahy, t. j. za peňažný dlh, a to bez ohľadu na právny dôvod, z ktorého tento nárok vzišiel.

2. K žalobe žalobca pripojil listinné dôkazy: rozhodnutie o prijatí žalobcu do služobného pomeru na Okresné riaditeľstvo HaZZ v Revúcej, rozhodnutie o vymenovaní do funkcie hasič, výplatné pásky za obdobie od júla 2020 do júna 2023, výpisy z plánu služieb (SAP) za obdobie od júla 2020 do júna 2023.

3. Žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe uviedol, že ustanovenia Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „ Smernica“) sa neuplatňujú na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Namietal, že vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa Smernica 2003/88/ES na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené. Podľa názoru žalovaného preto štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúcich zásahovú činnosť (ktorá je špecifická nerovnomerným rozvrhnutím služobného času, na ktorý priamo nadväzuje určená služobná pohotovosť), možno jednoznačne subsumovať pod čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS, v ktorej je uvedené, že táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Podľa čl. 1 ods. 4 Smernice 2003/88/ES ustanovenia smernice 89/391/EHS sa úplne uplatňujú na záležitosti uvedené v odseku 2, bez toho, aby boli dotknuté prísnejšie a/alebo osobitné ustanovenia tejto smernice. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifiká štátnej služby príslušníkov Policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov. Úlohy, ktoré plnia príslušníci Hasičského a záchranného zboru možno bez akýchkoľvek pochybností subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391 EHS, z toho dôvodu žalobcovi nemohla vzniknúť škoda, nakoľko ustanovenia Smernice sa na neho nevzťahujú a teda nie je splnený základný predpoklad zodpovednosti za škodu. V súčasnosti iné zložky (okrem Hasičského a záchranného zboru), ktorým by boli zverené činnosti služieb civilnej ochrany neexistujú. Žalovaná ďalej namietala nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie, že táto jej nie je daná. Miera zodpovednosti za prípadný vznik škody sa musí medzi dvomi samostatnými subjektmi (Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, resp. Hasičským a záchranným zborom) rozlišovať. Slovenská republika a Ministerstvo vnútra sú dva samostatné a nezávislé subjekty právnych vzťahov, preto podľa žalovanej nie je možné dospieť k inému záveru než že posúdenie ich zodpovednosti za prípadný vznik škody ako dôsledok výkonu určitých práv, nie je možné zamieňať. Preto aj keby súd prvej inštancie konštatoval, že aplikácia Smernice na služobný pomer žalobcu bola nesprávna, nijako táto skutočnosť nesúvisí so zodpovednosťou žalovaného za správnosť prebratia Smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky. Ďalej žalovaný poukázal na to, že zmysel čl. 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES je transponovaný v štvrtej hlave zákona č. 315/2001 Z. z. v ustanoveniach

§85 a nasl. upravujúcich služobný čas hasičov, služobnú pohotovosť, štátnu službu nadčas a dovolenku. Predmetné ustanovenia zákona č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore jasne stanovujú, že za výkon štátnej služby sa považuje aj služobná pohotovosť v štátnej službe vykonávaná v mieste výkonu štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v rámci riadneho rozvrhnutia služobného času. Pri nariadenej služobnej pohotovosti v štátnej službe ide o služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ale mimo rozvrhnutia služobného času, čo je vyjadrené aj vo výške peňažnej za čas tejto služobnej pohotovosti v štátnej službe. Podľa názoru žalovaného, žalobca svojou formuláciou účelovo vystihuje rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe, v oboch prípadoch je nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času. Podľa Smernice 2003/88/ES teda priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní nesmie prekročiť 48 hodín vrátane nadčasov, pričom týždenný pracovný čas pre každého zamestnanca musí byť ustanovený zákonom, správnym opatrením alebo kolektívnou zmluvou. Smernica 2003/88/ES tiež umožňuje ustanoviť odlišne referenčné obdobie iné ako 7 dní, čo prichádza do úvahy najmä pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase. Článok 17 ods. 3 Smernice 2003/88/ES poskytuje protipožiarnym službám možnosť uplatnenia výnimky a určiť dlhšie referenčné obdobie na 6 mesiacov, alebo ak je to uvedené v kolektívnych zmluvách, tak na celých 12 mesiacov.
Tvrdenie žalovaného o služobnom čase podporuje aj Kolektívna zmluvy vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2019 – 2020, na rok 2021 a na rok 2022. Kolektívna zmluva 2021 a Kolektívna zmluva 2022 rozvrhuje služobný čas na vykonávanie štátnej služby a služobnú pohotovosť. Ďalej uviedol, že služobný čas hasičov môže byť rozvrhnutý aj nerovnomerne. Pri nerovnomerne rozvrhnutí však nesmie byť dĺžka riadneho služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je 24 hodín. Podľa Kolektívnej zmluvy na rok 2019-2020, na rok 2021 a 2022 hasiči, ktorí vykonávajú štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom majú výkon štátnej služby v rámci 12 hodinového riadneho služobného času alebo služobný čas rozvrhnutý na 17 hodín / 16 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávania štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby v trvaní 7/8 hodín v jednej 24 hodinovej zmene. Pokiaľ ide o referenčné obdobie, tak nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas je rozvrhnutý na obdobie 6 mesiacov. Uvedené referenčné obdobie však neodporuje tomu, aby bolo dodržané zákonné ustanovenie 40 hodín priemerného týždenného služobného času v súlade s rozvrhnutými službami. Napriek tomu, že vnútroštátne právo neupravuje explicitne maximálny priemerný týždenný služobný čas uvedený konkrétnym počtom hodín, tak ako to je uvedené v Smernici 2003/88/ES, zákon č. 315/2001 Z. z. a Kolektívne zmluvy dostatočne ustanovujú počty hodín služobného času hasičov, počas ktorého hasiči vykonávajú štátnu službu, ako aj rozsah hodín služby nadčas za príslušný rok. Podľa žalovaného sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by štát neprebral Smernicu 2003/88/ES do zákona správne, preto sa mu nepodarilo ani preukázať, že by existovala údajná škoda, ktorá by bola v priamej príčinnej súvislosti s čl. 6 písm. b)m Smernice 2003/88/ES. Pokiaľ ide o nárok na náhradu škody žalovaná uviedla, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody, pretože veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú je žalobca odmeňovaný. Počas tejto služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa, alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie svojho zamestnávateľa. Pokiaľ nie je zásah, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Pri takto nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený, resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ si je toho vedomý a dokonca vytvára podmienky na oddych (spánok) zamestnanca, t. j. žalobcu. Ďalej poukázal na to, že žalobca neprejavil primeranú snahu na odvrátenie škody, alebo obmedziť jej rozsah, resp. nevyužil všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu, to znamená, že žiadnym spôsobom neoznámil svojmu zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, resp. neoznámil svojmu zamestnávateľovi, že výkon služobnej pohotovosti (za ktorú dostáva odmenu) pociťuje ako výraznú ujmu (žalovaná poukázala na rozhodnutie Súdneho dvora C – 46/93 Brasserie du Pecheur (bod 84). Ďalej uviedol, že žalobca mal možnosť sa pred nástupom na vykonávanie štátnej služby v Hasičskom a záchrannom zbore oboznámiť so všetkými podmienkami výkonu služby, a to jednak z voľne prístupných zdrojov na internete (stránky MV SR, zbierka právnych predpisov), ako aj na informatívnom pohovore v rámci prijímacieho konania. Z uvedeného vyplýva, že žalobca vopred vedel o platových podmienkach, o služobnej pohotovosti a služobnom čase ako aj o ďalších právach a povinnostiach, ktoré sa na príslušníka s nerovnomerným rozvrhnutím služobného času vzťahujú a akceptoval ich bez výhrad zložením služobnej prísahy ako

podmienky vzniku služobného pomeru príslušníka. Žalobca počas služobnej pohotovosti nemá určené činnosti, ktorý má vykonávať a nie sú naňho kladené žiadne úlohy; s výnimkou vyhláseného výjazdu, kedy má prerušenú služobnú pohotovosť a má riadne platený výkon štátnej služby nadčas. Pre bezpečnosť občanov na úseku požiarnej ochrany je potrebné, aby bola na tento účel zabezpečená 24 hodinová služba, 7 dní v týždni počas celého roka a teda príslušníci Hasičského a záchranného zboru musia byť k dispozícii od 07:00 hod. do 07:00 hod. nasledujúceho dňa. Pričom však ale aj počas služobnej pohotovosti v mieste výkonu štátnej služby majú určený čas na oddych a odpočinok. Počas služobnej pohotovosti sa môže príslušník venovať aj inej činnosti ako práci, ktorú vykonáva len na základe pokynu zamestnávateľa. Príslušníkovi parí aj odmena za to, že v prípade potreby je k dispozícii. Z vymedzeného charakteru času služobnej pohotovosti žalovaný má za to, že nemožno služobnú pohotovosť započítavať do odpracovaného služobného času. Ďalej podľa názoru žalovaného do maximálneho času pre účely dodržiavania maximálneho týždenného času určeného smernicou nemožno zarátavať čas, kedy žalobca čerpá náhradné voľno, alebo je na rekondičnom pobyte (benefit pre príslušníka; s účinnosťou od 01.01.2023 je možné vykonať rekondičný pobyt aj formou aktívneho odpočinku doma), pretože počas tohto času žalobca nepracuje podľa pokynov zamestnávateľa ani nevykonáva činnosti vyplývajúce z jeho popisu služobných činností. Preto nemožno takto strávený čas zarátavať do maximálneho týždenného pracovného času. Žalobca pred podaním žaloby nevyvinul žiadnu snahu upozorniť zamestnávateľa na údajné porušovanie Smernice, ako tvrdí žalobca v žalobe. Ak by žalobca pred podaním žaloby riešil odpracované hodiny a ich počítanie so zamestnávateľom, mohol byť problém vyriešený zmierlivo a bez potreby súdneho konania.
Žalovaný spochybnil výpočet výšky náhrady nemajetkovej ujmy, uviedol, že tabuľky v žalobe nemožno považovať za dôkaz, nakoľko výpočet žalobcu je veľmi mätúci a predstavuje skôr mzdový nárok. Žalovaná nesúhlasila s tvrdením, že tento prípad je právne a skutkovo identický s rozhodnutím Súdneho dvora vo veci Günter Fuss C- 429/09, keďže išlo o mestského hasiča. Namietal aj výšku nemajetkovej ujmy, ktorá je podľa jeho názoru neprimeraná, a to aj s porovnávaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcov neporovnateľne vyššia. Žalobca ani do tohto momentu neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, pretože neuviedol v čom tento „údajný neoprávnený“ zásah spočíval. Nestačí totiž, aby zásah mohol vyvolať určitú reakciu, ale musí aj konkrétnu reakciu v živote fyzickej osoby, čo v prípade žalobcu nie je žiadnym spôsobom preukázané. Chýbajúce skutkové tvrdenia nie je možné nahradiť odvolávaním sa na rozhodovaciu činnosť iných súdov v obdobných prípadoch. Vzhľadom na to, že ide o osobnostné práva, je potrebné nemajetkovú ujmu posudzovať v každom jednom prípade individuálne. Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy, poukázal na viaceré rozhodnutia iných súdov v obdobných prípadoch, pričom uviedol, že priemerná výška doposiaľ priznanej ujmy predstavuje sumu približne 1.000,- eur až 2.500 eur.
Žalovaný ďalej namietal miestnu nepríslušnosť tunajšieho súdu, keďže podľa žalobcu skutočnosť, ktorá zakladá uplatnené právo, je podľa žalobcu nesprávna transpozícia Smernice, ktorá patrí do pôsobnosti Ministerstva vnútra SR, je miestne príslušným súdom súd, v obvode, ktorého má Ministerstvo vnútra SR svoje sídlo, teda Mestský súd Bratislava IV.
Žalovaný ďalej namietal žalobcom uplatnené úroky z omeškania z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, pritom poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 185/2011 zo dňa 14.03.2012, ktorý uviedol, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe rozhodnutia súdu, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania. Na základe uvedeného má za to, že žalobcovi právo na zaplatenie úrokov z omeškania z uplatneného nároku nepatrí.
Žalovaný ďalej vzniesol námietku premlčania nároku žalobcu. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za obdobie od júla 2020 – júna 2023. K podaniu žaloby však došlo až v auguste 2023, t. j. viac ako tri roky od momentu, kedy malo dôjsť k údajnému zásahu do žalobcových práv, poukázal pri tom na rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cdo/194/2011 zo dňa 27. 11. 2012. Právne irelevantný je tak dátum splatnosti služobného platu žalobcu.

4. Žalobca vo svojej replike k vyjadreniu žalovaného zotrval na podanej žalobe a naďalej
ju považuje za dôvodnú. K namietanej právomoci súdu prvej inštancie zo strany žalovanej uviedol, že spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva Únie v dôsledku nesprávneho prebratia smernice do vnútroštátneho práva je potrebné zaradiť medzi súkromnoprávne spory, ktoré s poukazom na ust. § 3 ods. 1 CSP prejednávajú súdy. Už z judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva Únie medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Za nedôvodnú považoval aj námietku nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovanej, keď uviedol, že štát je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení na

dosiahnutie účelu Smernice, ktorý je zodpovedný aj za nesprávnu aplikáciu Smernice. Keďže Smernica 2003/88/ES je určená štátu, ktorý zodpovedá za jej správne prebratie do právneho poriadku Slovenskej republiky je v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím Smernice pasívne vecne legitimovaný. Ďalej uviedol, že Smernica 2003/88/ES podľa výkladu Súdneho dvora EÚ sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, keď za pracovníka sa považuje každý, kto vykonáva skutočné a konkrétne činnosti pre zamestnávateľa, skutočnosť, či niekto podľa vnútroštátneho práva je dobrovoľným hasičom alebo profesionálnym hasičom, nie je vo vzťahu k pojmu pracovník relevantná, na takého pracovníka sa vzťahujú ustanovenia smernice 2003/88/ES (rozsudky C – 397/01, C 403-01, C 429-09). Ďalej uviedol, že služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88 z dôvodu, že zákon č . 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v prílohe č. 4, bod 6 preberá Smernicu. Vo vzťahu k nároku na náhradu škody pokiaľ žalovaný v podanom vyjadrení uvádza, že článok 17 ods. 1 Smernice č. 2003/88/ ES umožňuje členským štátom, aby sa odchýlili od uplatňovania tohto článku za predpokladu, že dodržujú všeobecnú zásadu ochrany, bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov na neuplatňovanie je situácia, keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej ochrany, túto námietku nepovažuje za dôvodnú, nakoľko hoci v článku 17 smernice č. 2003/88ES bola daná možnosť členským štátom odchýliť sa za určitých podmienok od jednotlivých ustanovení Smernice podľa čl. 17 ods. 3 písm. b) smernice, v ktorej je uvedené, že v súlade odstavcom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky len od článkov 3,4,5,8 a 16, avšak odchýlku od článku 2 alebo 6 Smernica nepripúšťa. Pokiaľ ide o vznik nároku na náhradu škody, žalobca uviedol, že u žalobcu došlo v príčinnej súvislosti s porušovaním práva Európskej únie zo strany žalovaného k vzniku škody (nemajetkovej ujmy), pretože účelom stanovenia priemerného týždenného pracovného času podľa odôvodnenia Smernice 2003/88 bolo zabezpečenie potreby odpočinku, ochrany zdravia pre pracovníka, taktiež v dôsledku odpracovania viac hodín ako bol povinný v rámci Smernice, prichádzal žalobca o čas strávený so svojou rodinou, čas, ktorý by mohol venovať svojim záľubám. Žalobca nemajetkovú ujmu vyčíslil ako súčet odpracovaných hodín služobnej pohotovosti za sledované obdobie a rozdielu peňažnej náhrady vyplácanej za určenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. a náhrady za nariadenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 2 písm. a) zák. č. 315/2001 Z.z.. Žalobca považuje uplatnenú nemajetkovú ujmu podľa počtu odpracovaných hodín rovnajúcu sa odmene, ktorú mu priznáva zákon o hasičskom a záchrannom zbore pri nariadenej služobnej povinnosti podľa § 122 ods. 2 písm. a) zák. o HaZZ za primeranú.

Ďalej uviedol, že článok 6 písm. b) Smernice, ktorý priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín, má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môže priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ustanovenie čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES nebolo prebraté do právneho poriadku Slovenskej republiky správne, pretože umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu vrátane nadčasov presiahol 48 hodín, keď do pracovného času sa v rozpore čl. 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES žalobcovi nezapočítava čas služobnej pohotovosti. Nedôvodná je aj námietka žalovaného, že medzi porušením práva únie a vznikom škody nie je príčinná súvislosť z dôvodu, že žalobca neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práva a nepožiadal ho o náhradu škody. Podľa judikatúry Súdneho dvora (rozsudky C – 429/09, C – 445/06) je v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať. Pracovníka je potrebné považovať za slabšiu stranu v rámci pracovnoprávneho vzťahu, takže je nutné zabrániť tomu, aby ho mal zamestnávateľ možnosť v jeho právach obmedzovať, keďže uplatňovanie týchto práv ho môže vystaviť opatreniam zamestnávateľa, ktoré môžu mať vplyv na pracovnoprávny vzťah v neprospech tohto pracovníka. Pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy, tú žalobca považuje za primeranú, vzhľadom k tomu, že k porušovaniu práv žalobcu dochádza sústavne, dlhodobo a ani doposiaľ sa nezjednala žiadna náprava. Žalobca sa domáha zaplatenia nemajetkovej ujmy v sume 5.998,45 eur vyčíslenej sko súčet odpracovaných hodín služobnej pohotovosti za obdobie od júla 2020 do júna 2023 vrátane a rozdielu peňažnej náhrady vyplácanej za určenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil, a ktoré mu neboli započítané do služobného času (čo je v rozpore s čl. 2 ods. 1 Smernice), nedomáha sa nemajetkovej ujmy vyčíslenej za presný počet odpracovaných hodín nad limit 48 hodín týždenne. Ďalej súčasťou vyjadrenia bola prehľad priemerného týždenného pracovného času zamestnanca za rozhodné obdobie (júl 2020 – jún 2023), kedy došlo u žalobcu k prekračovaniu 48 – hodinového priemerného pracovného týždňa v rozhodnom období. Takýto prepočet týždenného pracovného času podľa Smernice vykonal aj Krajský súd v Banskej Bystrici vo svojom rozsudku sp. zn. 14Co/36/2022 zo dňa 14.02.2023.

5. Žalovaný vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného (tzv. duplika) naďalej zotrval na svojej skutkovej a právnej argumentácii. Žalovaný považuje žalobu za nekonkrétnu, zmätočnú, nakoľko žalovanému nie je jasné, čoho sa žalobca domáha. Žalovaný namietal spôsob výpočtu priemerného týždenného pracovného času počas žalovaného obdobia zo strany žalobcu. Poukázal na to, že žalobca si pri svojich výpočtoch stanovil dlhšie referenčné obdobie v trvaní až 12 mesiacov, čo je v rozpore so Smernicou 2003/88/ES, pretože článok 16 Smernice 2003/88/ES umožňuje pre účely uplatňovania článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) stanoviť referenčné obdobie v maximálnej dĺžke 4 mesiace. Z uvedeného dôvodu žalovaná považuje žalobcom predložené údaje o priemernom týždennom pracovnom čase za irelevantné. Ďalej uviedol, že pracovný čas 48 hodín je priemer, ktorý možno vypočítať za referenčné obdobie nepresahujúce 4 mesiace, pričom ak v žalobcovom služobnom čase zneutralizujeme doby pracovnej neschopnosti a dobu dovolenky, skutočný odslúžený čas žalobcu predstavuje v každom referenčnom období týždenne menej ako 48 hodín, čo je v súlade s predmetnou Smernicou. Ďalej uviedol, že žalobca si v konaní uplatnil mzdový nárok, nakoľko žalobca podanou žalobou požaduje doplatiť rozdiel vo vyplácanej mzde počas služobnej pohotovosti. Žalobca teda vydávaním svojho nároku za nemajetkovú ujmu údajne vzniknutú porušením Smernice maskuje svoje mzdové nároky. Ďalej namietal aj žalobcom uplatnenú výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považuje za nezdôvodnenú a absolútne premrštenú, čím sa výrazne bagatelizuje priznávanie náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je poškodeným priznávaná za smrť blízkej osoby.

6. Následne dňa 28.11.2023 bolo tunajšiemu súdu doručené ďalšie vyjadrenie žalobcu, v ktorom uviedol, že v súčasnosti z ustálenej rozhodovacej činnosti súdov pri priznávaní náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým po obetiach trestných činov sa priznávajú vyššie sumy, 20.000 eur pre manžela, 15.000 eur pre dieťa, 10.000 eur pre súrodenca v závislosti od konkrétnych skutočností toho ktorého prípadu. Žalobca poukázal aj na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 9Co/95/2021 zo dňa 28.06.2023, ktorým odvolací súd priznal v rámci konania o ochranu osobnosti ohováranej sudkyni ako poškodenej nemajetkovú umu vo výške 70.000 eur. Vzhľadom na uvedené, je toho názoru, že výška nemajetkovej ujmy požadovaná žalobcom nie je žiadnym vybočením z obdobných prípadov a je primeraná. K vyjadreniu predložil aj tabuľku náhrad nemajetkovej ujmy spôsobenej pozostalým smrťou blízkej osoby.

7. Žalobca doručil súdu dňa 02.02.2024 ďalšie už v poradí 3. vyjadrenie, v ktorom doplnil prehľad týždňov, v ktorých žalobca reálne prekročil 48 – týždňový pracovný čas, s uvedením služobnej činnosti žalobcu v danom kalendárnom týždni, ďalej predložil súdu podrobný rozpis plánu služieb, podrobnú dochádzku za roky 2020-2023. Ďalej dal súdu na zváženie možnosť zvýšenie náhrady nemajetkovej ujmy pre žalobcu z dôvodu, že žalovaný dlhodobo odmieta priznávať akúkoľvek náhradu nemajetkovej ujmy, pravidelne sa odvoláva, aj čo do základu nároku žalobcov, kedy absentuje akákoľvek forma sebareflexie pre žalovaného. Poukázal pri tom na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo 1260/20236 zo dňa 25.10.2023. V podanom vyjadrení navrhol súdu, aby pripustil zmenu žaloby, a to ohľadne určenia dátumu vzniku omeškania žalovaným so žalovanou sumou, a to od doručenia žaloby žalovanému ako aj ohľadne výšky úroku z omeškania, ktorý sa od 20.09.2023 zmenil zo zákona.

8. Súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktorom žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu zotrval na podanej žalobe v znení jej vykonanej zmeny. Ďalej uviedol, že trvajú na tom, aby súd do odpracovaných hodín žalobcu zarátal okrem školenia aj rekondičné pobyty. Žalovaný nesúhlasil so zmenou žaloby. Uviedol, že žaloba mala byť už v čase jej podania perfektná a z opatrnosti, ak súd pripustí zmenu žaloby, vznáša námietku premlčania celého žalovaného nároku. Súd pripustil zmenu žaloby, tak ako ju navrhoval žalobca, pretože sa jednalo o kvantitatívnu zmenu žaloby v časti úrokov z omeškania, ktorých výška sa zmenila v čase od podania žaloby do doručenia žaloby žalovanému zo zákona. Žalobca ďalej uviedol, že právny základ nároku v tomto spore je daný, tým, že došlo zo strany štátu k porušeniu alebo k nesprávnej transpozície Smernice 2003/88 ES do slovenského právneho poriadku. V jednotlivých vyjadreniach sa snažili identifikovať už jednotlivé mesačné alebo aj v poslednom vyjadrení 7 dňové obdobia v rámci toho ktorého kalendárneho týždňa, v ktorých dochádzalo k prekračovaniu 48 hodín. V poslednom vyjadrení identifikovali porušenie priemerného týždenného pracovného času v 44 kalendárnych týždňoch, čoho dôsledkom je to, že žalobcovi nebol poskytnutý primeraný odpočinok po práci, čo garantuje Smernica č. 2003/88/ES. Ďalej uviedol, že majú za to, že základ nároku je daný, pokiaľ ide o samotnú výšku nemajetkovej ujmy tá v konečnom dôsledku závisí na voľnej úvahe súdu. Čo sa týka výpočtu výšky náhrady nemajetkovej ujmy vychádzali jednak z výpočtu Krajského súdu v Banskej Bystrici, ale sú si vedomí aj rozhodovacej činnosti iných súdov,

kde sa vychádzalo buď z týždenného výpočtu pracovného času, kedy dochádzalo k prekročeniu tých 48 hodín, alebo vychádzali aj z jednomesačného obdobia, na ktorý je nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas hasiča. Zotrval na svojich vyjadreniach, že žalovaný konal v rozpore so Smernicou 2003/88/ES. Pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy, tú ponechávajú na voľnej úvahe súdu.

9. Žalovaný na pojednávaní uviedol, že sa v plnom rozsahu pridržiava svojho právneho názoru, ktorý detailne špecifikoval vo svojich vyjadreniach, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje. Žalobu považuje za nedôvodnú, nárok žalobcu nie je daný ani preukázaný a žiada, aby ju súd zamietol. Vychádzajúc z obsahu samotnej žaloby má za to, že žaloba nie je dôvodná a nárok žalobcu nie je preukázaný. Vo vzťahu k uplatnenej výške náhrady nemajetkovej ujmy uviedol, že z hľadiska jeho výpočtu, tak ako bol formulovaný žalobcom, z hľadiska povahy a charakteru nároku ide skôr o mzdový nárok. Ďalej uviedol, že samotné výpisy zo SAPU ako dochádzkového systému alebo jednotlivé výplatné pásky nie sú dôkazom prekročenia 48 hodinového týždenného služobného času a rovnako nie sú dôkazom ani utrpenej ujmy v morálnej sfére žalobcu. Ďalej súd požiadal, že ak by súd uznal nárok žalobcu, o predĺženie paričnej lehoty, a to z dôvodov organizačných a technických na strane žalovaného.

10. Medzi stranami nebolo sporné, že žalobca je hasičom na Okresnom riaditeľstve Hasičského a záchranného zboru v Revúcej, do služobného pomeru bol prijatý dňa 01.12.2002. Sporné medzi stranami sporu boli skutkové tvrdenia, či došlo u žalovaného k prekračovaniu maximálneho týždenného priemerného času nad rozsah 48 hodín podľa Smernice 2003/88/ES, či tým došlo k vzniku nemajetkovej ujmy v osobnostnej sfére žalobcu, či nemajetková ujma bola tak závažná, aby došlo k jej odškodneniu v peniazoch.

11. Súd na pojednávaní vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi, a to Dochádzkou (výpismi z plánu služieb ((SAP)) žalobcu za obdobie od júla 2020 až do júna 2023, výplatnými páskami za obdobie od júla 2020 do júna 2023, rozhodnutím Krajského riaditeľstva HaZZ v Banskej Bystrici zo dňa 22.11. 2002 o prijatí žalobcu do služobného pomeru na Okresné riaditeľstvo HaZZ v Revúcej, podrobnou dochádzkou za roky 2020-2023, výsluchom žalobcu a zistil nasledovný skutkový stav veci.

12. Z výplatnej pásky za mesiac júl 2020 až jún 2023 mal súd zistené, že vo výplatných páskach žalovaného je samostatne uvedený počet odpracovaných hodín a samostatne pohotovosť na pracovisku v hodinách, ktorá je aj samostatne odmeňovaná. Z prehľadu dochádzky za mesiac júl 2020 a z jej podrobnej sumarizácie doručenej súdu 02.02.2024 vyplýva, že žalobcov maximálny týždenný pracovný čas prekročil 48 hodín pre každé obdobie siedmich dní od uplatneného obdobia, teda od 01.07.2020 nasledovne: od 08. 07. 2020 do 14. 07. 2020 – odpracoval 76,5 hodín, v mesiaci august 2020 týždenný pracovný čas žalobcu neprekročil 48 hodín.. V mesiaci september 2020 od 02.09.2020 do 08.09.2020 – odpracoval 61 hodín (vrátane školenia 13 hod.), v mesiaci september/ október od 30.09.2020 do 06.10.2020 odpracoval 72 hodín, od 30.09.2020 do 06.10.2020 odpracoval vrátane školenia v rozsahu 7 hodín, odpracoval 79 hodín, v októbri 2020 od 26.10.2020 do 03.11.2020 odpracoval 51 hodín, v mesiaci november od 11.11.2020 do 17.11.2020 odpracoval 84 hodín, v mesiaci december od 16.12.2020 do 22.12.2020 odpracoval 60 hodín, v mesiaci február 2021 od 24.02.2021 do 02.03.2021 odpracoval 72 hodín, od 07.04.2021 do 13.04.2021 odpracoval 57 hodín (školenie v rozsahu 9 hodín), od 03.06.2021 do 16.06.2021 sa žalobca zúčastnil rekondičného pobytu, od 26.08.2021 do 31.08.2021 odpracoval žalobca 65 hodín, od 01.09.2021 do 07.09.2021 vrátane školenia v rozsahu 13 hodín, odpracoval 61 hodín, od 24.11.2021 do 30.11.2021 odpracoval 72 hodín, od 15.12.2021 do 21.12.2021 odpracoval 74 hodín, od 22.12.2021 do 28.12.2021 odpracoval 49,5 hodín, od 13.04.2022 do 19.04.2022 odpracoval 81 hodín (vrátane školenia v rozsahu 9 hodín), od 11.5.2022 do 17.5.2022 odpracoval 60 hodín, od 20.7.2022 do 26.7.2022 žalobca odpracoval 51,5 hodín, od 10.08.2022 do 16.08.2022 odpracoval 72 hodín, od 17.08.2022 do 23.08.2022 odpracoval 53 hodín (vrátane školenia v rozsahu 5 hodín), od 12.10.2022 do 18.10.2022 odpracoval 72 hodín, od 16.11.2022 do 22.11.2022 odpracoval 72 hodín, od 30.11.2022 do 6.12.2022 odpracoval 54 hodín, od 18.01.2023 do 24.01.2023 odpracoval 72 hodín, od 15.02.2023 do 21.02.2023 odpracoval 72 hodín, od 01.03.2023 do 07.03.2023 odpracoval 72 hodín, od 08.03.2023 do 14.03.2023 odpracoval 58 hodín, vrátane školenia v rozsahu 10 hodín, od 12.04.2023 do 18.04.2023 odpracoval 72 hodín, od 19.04.2023 do 24.04.2023 odpracoval 58 hodín (vrátane školenia v rozsahu 10 hodín), od 24.05.2023 do 30.05.2023 odpracoval 84 hodín, od 31.05.2023 do 6.6.2023 odpracoval 62 hodín, od 14.06.2023 do 20.06.2023 odpracoval 78,5 hodín. Nad rámec 48 hodín žalobca odpracoval za rozhodné obdobie cca 590 hodín.

13. Z prehľadu dochádzky za rozhodné obdobie vrátane jej sumarizácie súd zistil, že počet výjazdov žalobcu za rozhodné obdobie (teda za 36 mesiacov), kedy sa neaktívna čas pracovnej pohotovosti, mení za službu nadčas, bol v počte cca 25 výjazdov, pričom sú mesiace, kedy žalobca nevykonal ani jeden výjazd počas neaktívnej časti služobnej pohotovosti.

14. Žalobca na pojednávaní pri svojom výsluchu uviedol, že ako hasič pracuje od 01.12.2002, je zaradený na pozícii technik – strojník. Jeho služobný čas je rozvrhnutý nerovnomerne, je to 16 hodín štátnej služby a 8 hodín pracovnej pohotovosti v rámci 24 hodinovej zmeny. Častokrát sa stane, že v priebehu týždňa odpracuje 72 hodín a zároveň ako hasič technik - strojník musí do 1 minúty vykonať výjazd v prípade nejakej udalosti, keď zaznie klaksón. Nevedel uviesť koľko takých výjazdov mávajú do mesiaca, ale v rámci týchto výjazdov často vypomáhajú aj záchranárom v prípade napríklad resuscitácii, zvážaní pacientov. Ďalej uviedol, že v rámci 7 dňového obdobia okrem 24 hodinovej služby môže mať aj školenia, čiže môže odpracovať aj viac ako 72 hodín. Musí sa zúčastňovať rekondičných pobytov, ktoré môže od 01.01.2022 vykonávať aj v domácom prostredí. Uviedol, že pohotovosť na pracovisku sa mu nezarátava do odpracovaných hodín a je odmeňovaná nižšou sumou ako odpracované hodiny. Sú zamestnania, kde si zamestnancov vážia na to, akú profesionálnu robotu vykonávajú. Nočné práce a pohotovosti negatívne vplývajú na jeho zdravie. Uviedol, že už dvakrát prekonal infarkt, prvý dostal v roku 2019 a druhý v roku 2022 a má vysoký cholesterol, avšak jeho zdravotný stav je dobrý, môže vykonávať prácu hasiča. Berie lieky už len na stimuláciu srdcového svalu. Čo sa týka náplne jeho práce, jeho práca zahŕňa povinnosť doviezť bezpečne celú posádku na miesto udalosti. Má zapnuté majáky, je to tiež stresujúce, pretože nie každý mu dá na ceste prednosť a rovnako obsluhuje celé vozidlo. Nepovažuje vždy dva dni odpočinku po 24 hodinovej zmene za dostatočný čas na regeneráciu a odpočinok. Pokiaľ ide o jeho osobné pomery, je ženatý, v roku 2021 mu zomrel otec, ktorý bol psychiatrický pacient, jeho sestra žije v Bratislave, preto celá starostlivosť o rodičov bola na žalobcovi. Jeho mama je v súčasnosti ťažko chorá, je po infarkte a všetok voľný čas venuje mame a rodine, s mamou chodí po vyšetreniach. Deti sú zdravé, s manželkou má dobrý vzťah, odkedy má tie zdravotné problémy, začal s manželkou intenzívnejšie športovať, upevňovať si zdravie. Jeho zdravotný stav a cholesterol sa zhoršoval aj z rodinných dôvodov, keď mal rodinné problémy so svojimi rodičmi. Domnieva sa, že problémy so stresovým cholesterolom začali okolo roku 2014, keď pri práci, pri dopravnej nehode, kde bol ako hasič sa mu roztrhli rukavice a pravdepodobne sa tam nakazil hepatitídou typu B, a v dôsledku prekonanej choroby jeho pečeň nepracuje správne a vyplavuje stresový hormón viac ako má. Pokiaľ ide o jeho záľuby, tak je to práca okolo domu, hudba, hral v kapele, ale keďže musel pracovať aj v nedeľu, nemohol hrávať v kapele a musel túto svoju záľubu ukončiť.

15. Podľa čl. 7 ods. 2 druhá a tretia veta Ústavy Slovenskej republiky, právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

16. Podľa § 3 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „ Civilný sporový poriadok) súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

17. Podľa § 13 a § 19 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak. Popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody.

18. Minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času stanovila Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 04. 11. 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „ Smernica“).

19. Podľa čl. 1 odsek 2 písm. a) Smernice táto smernica sa vzťahuje na: minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas.

20. Podľa čl. 3 Smernice táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

21. Podľa čl. 2 odsek 1, 2, 9 Smernice „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou, „čas odpočinku“ je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom, „primeraný odpočinok“ znamená, že pracovníci majú pravidelný čas odpočinku, trvanie ktorého je vyjadrené v jednotkách času a ktorý je dostatočne dlhý a nepretržitý, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie.

22. Podľa čl. 6 písm. b) Smernice priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

23. Podľa čl. 16 písm. b) Smernice členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace.

24. Podľa čl. 17 odsek 2 Smernice odchýlky uvedené v odsekoch 3, 4 a 5 sa môžu prijať prostredníctvom zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení alebo prostredníctvom kolektívnych zmlúv alebo dohôd medzi sociálnymi partnermi za predpokladu, že príslušným pracovníkom sa poskytne rovnocenný náhradný čas odpočinku alebo že vo výnimočných prípadoch, keď nie je z objektívnych dôvodov možné poskytnúť rovnocenný náhradný čas odpočinku, sa dotknutým pracovníkom poskytne primeraná ochrana.

25. Podľa čl. 17 ods. 3 písm. c) bod iii) Smernice v súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článkov 3, 4, 5, 8 a 16 služby tlače, rádia, televízie, filmovej tvorby, pôšt a telekomunikácií, sanitky, protipožiarne služby a služby civilnej ochrany.

26. Podľa § 12 ods. 1, 6 zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej len „ zákon o HaZZ“) štátnou službou príslušníkov sa na účely tohto zákona rozumie plnenie úloh zboru príslušníkom v služobnom úrade alebo v zahraničí. Štátna služba sa vykonáva v služobnom pomere. Na právne vzťahy príslušníkov pri vykonávaní štátnej služby sa vzťahuje Zákonník práce, len ak to výslovne ustanovuje tento zákon.

27. Podľa § 85 ods. 1, 2 zákona o HaZZ služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

28. Podľa § 86 ods. 1, 2 zákona o HaZZ služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

29. Podľa § 92 ods. 1 zákona o HaZZ služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

30. Podľa § 161 ods. 1 zákona o HaZZ vybraní príslušníci sú povinní zúčastniť sa v záujme predchádzania vzniku chorôb z povolania a regenerácie telesného a duševného zdravia na rekondičnom pobyte v trvaní 14 po sebe nasledujúcich dní v kalendárnom roku.

31. Podľa § 161 ods. 4 písm. a) zákona o HaZZ rekondičný pobyt sa vykoná internátnym spôsobom v kúpeľno-liečebnom ústave, kúpeľno-rehabilitačnom ústave alebo v zdravotníckom zariadení určenom služobným úradom, písm. b) formou aktívneho odpočinku na území Slovenskej republiky na základe písomnej žiadosti príslušníka.

32. Podľa § 161 ods. 5 zákona o HaZZ služobný úrad počas rekondičného pobytu podľa odseku 4 písm. a) zabezpečí programovo riadený zdravotný režim, ubytovanie a celodenné stravovanie.

33. Podľa § 161 ods. 10 zák. o HaZZ rekondičný pobyt podľa odseku 4 písm. a) sa príslušníkovi poskytuje bezodplatne; náklady spojené s rekondičným pobytom podľa odseku 4 písm. a) znáša služobný úrad.

34. Podľa § 161 ods. 13 zákona o HaZZ účasť na rekondičnom pobyte sa posudzuje ako vykonávanie štátnej služby. Príslušníkovi počas rekondičného pobytu patrí služobný plat.

35. Podľa § 103 ods. 5 zákona o HaZZ príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

36. Podľa § 193 zákona o HaZZ na služobný pomer príslušníkov sa použijú primerane ustanovenia § 39, § 40 ods. 11, § 64 ods. 1 písm. a) a c), § 85 a 86, § 88 až 90, § 95, § 98 a 99, § 105, § 109 až 117, § 129 až 132, § 136 až 138, § 141 ods. 2 až 5, § 142 a 143, § 145 až 151, § 152 ods. 1, 2, ods. 4 tretej vety, ods. 5 a 7, § 152a, § 152b, § 152c, § 157 ods. 1 a 2, § 166 ods. 3, § 177 a 178, § 222, § 230, § 231 ods. 4, § 232 až 240 a § 250b ods. 6 a 7 Zákonníka práce.

37. Podľa prílohy 4 zákona o HaZZ medzi prebratými právne záväznými aktami Európskej únie je i Smernica č. 2003/88/ES.

38. Podľa § 85 ods. 9 zák. č. 311/2001 Zákonník práce (ďalej len „ Zákonník práce“) priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín.

39. Podľa § 87 ods. 1. 2 Zákonníka práce ak povaha práce alebo podmienky prevádzky nedovoľujú, aby sa pracovný čas rozvrhol rovnomerne na jednotlivé týždne, zamestnávateľ môže po dohode so zástupcami zamestnancov alebo po dohode so zamestnancom, rozvrhnúť pracovný čas nerovnomerne na jednotlivé týždne. Priemerný týždenný pracovný čas nesmie pritom presiahnuť v období najviac štyroch mesiacov ustanovený týždenný pracovný čas.
Zamestnávateľ môže v kolektívnej zmluve alebo po dohode so zástupcami zamestnancov rozvrhnúť pracovný čas nerovnomerne na jednotlivé týždne na obdobie dlhšie ako štyri mesiace, najviac na obdobie 12 mesiacov, ak ide o činnosti, pri ktorých sa v priebehu roka prejavuje rozdielna potreba práce. Dohodu nemožno nahradiť rozhodnutím zamestnávateľa. Priemerný týždenný pracovný čas počas tohto obdobia nesmie pritom presiahnuť ustanovený týždenný pracovný čas. Rovnako môže byť rozvrhnutý pracovný čas pre určité organizačné útvary alebo druhy prác.

40. Podľa § 96 ods. 2 Zákonníka práce čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas.

41. Podľa § 11 zák. č. 40/196 Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

42. Podľa § 13 ods.1, 2, 3 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej

ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

43. Podľa § 100 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

44. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

45. Žalobca sa v konaní domáha náhrady nemajetkovej ujmy voči štátu, ktorá mu vznikla porušením práva Európskej únie z dôvodu nesprávneho resp. neúplného transponovania Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času do zákona č. 315/2001 o Hasičskom a záchrannom zbore, tak aby v súlade so Smernicou bol určený maximálny týždenný pracovný čas vrátane nadčasov. V dôsledku porušenia únijného práva zo strany žalovaného týkajúci sa maximálneho týždenného pracovného času , ktorý neprekročí 48 hodín vrátane nadčasov, žalobcovi vznikla nemajetková ujma (škoda) voči štátu. V danej veci sa jedná o súkromnoprávny spor podľa § 3 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva Únie v dôsledku nesprávneho prebratia (transpozície) smernice do vnútroštátneho právneho poriadku možno zaradiť medzi súkromnoprávne spory, čo vyplýva aj z judikatúry Súdneho dvora, ktorý judikoval, že vnútroštátnemu súdu prináleží, aby v rámci vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa zodpovednosti zabezpečil právo pracovníkov na náhradu škody, ktorá im bola spôsobená neprebratím smernice. Členský štát je povinný nahradiť škody spôsobené jednotlivcom neprebratím smernice (rozsudok SD EÚ C-6/90 a C-9/90 vo veci Francovich). Spor teda patrí do právomoci súdu a súd je oprávnený a povinný spor prejednať a vo veci rozhodnúť.

46. Súd za nedôvodnú považoval námietku žalovaného o miestnej nepríslušnosti tunajšieho súdu. Žalobca sa v konaní domáha náhrady škody z titulu porušenia práva Európskej únie, pričom miestne príslušným súdom v konaní o náhradu škody je súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Miestom, kde nastala skutočnosť zakladajúca právo na náhradu škody, je miesto výkonu práce žalobcu, ktorým je Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Revúcej, hasičská stanica, ktoré je v obvode Okresného súd Rimavská Sobota.

47. Pokiaľ ide o námietku žalovaného o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitimácie, keď žalovaný uviedol, že žalovaným malo byť Ministerstvo vnútra SR ako zamestnávateľ žalobcu a nie štát (Slovenská republika), súd uvádza, že v spore o náhradu škody z titulu porušenia práva Európskej únie je zodpovedným subjektom štát, ktorý zodpovedá za riadnu transpozíciu Smernice do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore. Ide o objektívnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý konkrétny verejný orgán sa porušenia práva EÚ dopustil, resp. ktorý orgán má povinnosť túto škodu nahradiť. To znamená, že fyzická osoba sa môže domáhať svojho práva na náhradu škody priamo voči členskému štátu, t. j. voči Slovenskej republike, v mene ktorej koná ústredný orgán štátnej správy – Ministerstvo vnútra SR, do ktorého pôsobnosti patrí Hasičský a záchranný zbor. Uvedené vyplýva z judikatúry Súdneho dvora EÚ, ktorý judikoval, že členský štát je povinný nahradiť škody spôsobené jednotlivcom neprebratím smernice (rozsudok SD EÚ C-6/90 a C-9/90).

48. Pokiaľ ide o vznesenú námietku premlčania žalovaným, súd uvádza, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je majetkovým právom, ktoré sa premlčuje uplynutím všeobecnej trojročnej premlčacej lehoty, a plynie odo dňa, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz, teda kedy došlo k neoprávnenému zásahu do práv poškodeného. Bez vplyvu na premlčanie nároku a jeho výšky, je zmena žaloby žalobcu, ktorú súd pripustil na pojednávaní konanom dňa 16.02.2024, a ktorej zmena sa týkala len výšky úrokov z omeškania, ktorá sa zmenila zo zákona. Žaloba bola na súde podaná 08. 08. 2023, žalobca si uplatňuje nárok na náhradu nemajetkovej za obdobie od 01. júla 2020, vzhľadom na úspešne vznesenú námietku premlčania žalovaným, je nárok za obdobie od 01. 07. 2020 do 07. 08. 2020 premlčaný. Žalobcovi možno priznať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy len za obdobie od 08. 08. 2020. Splatnosť mzdy nemá vplyv na premlčanie nároku žalobcu. Z výpisu dochádzky v odseku 12 tohto rozsudku vyplýva, že žalobca v období od 08.07.2020 do 14.07.2020 odpracoval nad rámec

48 hodinového týždenného pracovného času 28,5 hodín. Vzhľadom na úspešne vznesenú námietku premlčania, súd na prekročenie maximálneho priemerného 48 hodinového týždenného pracovného času v tomto období neprihliadol.

49. V danej právnej veci sa žalobca domáha náhrady škody voči štátu z titulu porušenia práva Európskej únie v dôsledku nesprávnej resp. neúplnej transpozície Smernice do zákona o HaZZ, pretože do pracovného času hasiča sa nezarátava aj jeho pracovná pohotovosť na pracovisku počas jej neaktívnej časti. Aj keď z prílohy č. 4 zákona o HaZZ vyplýva, že Smernica č. 2003/88/ES bola prebratá do zákona o HaZZ zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich týždenného služobného času, keďže bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby a začína po skončení výkonu štátnej služby v služobnom čase. Aj keď ustanovenie § 96 ods. 2 Zákonníka práce ustanovuje, že neaktívna časť pracovnej pohotovosti, počas ktorej je zamestnanec na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, sa považuje za pracovný čas, toto ustanovenie sa podľa § 193 zákona o HaZZ na služobný pomer hasičov nevzťahuje. Smernice ako sekundárny prameň európskeho práva v zásade na rozdiel od nariadení nemajú priamy účinok. Výnimka však existuje v tom prípade, pokiaľ smernica nebola riadne alebo včas transponovaná do právneho poriadku členského štátu EÚ a v prípade, že sú jej ustanovenia jasné a bezpodmienečné a priamo zakladajú, priznávajú práva jednotlivcom. Okrem toho platí aj princíp prednosti práva EÚ pred vnútroštátnym právom, to znamená, že ak sa dostane do rozporu vnútroštátna norma s európskou, prednosť bude mať norma európska. Princíp prednosti práva EÚ nie je vyjadrený v žiadnej medzinárodnej zmluve, je výsledkom rozhodovacej činnosti Súdneho dvora EÚ. Tento princíp prednosti práva EÚ je v podmienkach Slovenskej republiky vyjadrený v už citovanom čl. 7 ods. 2 Ústavy SR, v ktorom je upravená prednosť sekundárneho práva EÚ pred zákonmi SR. Súdny dvor judikoval, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody voči štátu, keď štát nesprávne, resp. neúplne transponoval smernicu do vnútroštátneho právneho poriadku, keď sú splnené tri podmienky, t. j. 1) cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva 2) porušenie je dostatočne závažné a 3) medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť (rozsudok SD EÚ vo veci C – 429/2009 Fuss).

50. V rozpore s judikatúrou je aj argumentácia žalovaného, že za účelom stanovenia škody, za ktorú možno priznať náhradu je aj preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Súdny dvor Európskej únie judikoval, že by bolo výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľný ustanoveniami práva Únie znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by sa od žalobcov ako slabšej strany v pracovnoprávnych sporoch vyžadovalo najprv uplatniť svoje práva u zamestnávateľa. Bolo by v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky , ktoré sú im k dispozícii, keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to nebolo možné rozumne vyžadovať (C – 429/09). Článok 6 písm. b) Smernice nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa na dodržiavanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením. Predpoklady zodpovednosti štátu (žalovaného) za škodu vzniknutú žalobcovi sú tak dané.

51. Žalobca sa domáha náhrady škody z titulu porušenia jeho práv plynúcich z článku 2 a z článku 6 písm. b) Smernice č. 2003/88/ES. Žalovaný vo svojej procesnej obrane k vyjadreniu žalobcu uviedol, že Smernica 2003/88/ES je transponovaná do zákona o HaZZ správne a zároveň tvrdil, že Smernica 2003/88 ES sa na príslušníkov HaZZ nevzťahuje v plnom rozsahu, a teda nie je splnený základný predpoklad zodpovednosti za škodu. Podľa názoru žalovaného preto štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúcu zásahovú činnosť možno subsumovať pod negatívne vymedzenie čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS, ktorá stanovuje, že táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie výnimka uvedená v článku 2 ods. 2 Smernice 89/391 bola prijatá len za účelom zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napríklad katastrofa - pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy (rozsudok SD EÚ Pfeiffer C – 397/01). Teda podľa Súdneho dvora Európskej únie sa táto výnimka vzťahuje len na vážne situácie alebo situácie osobitného rozsahu,

napr. katastrofa, atentát, veľká havária, nie na výkon služby hasiča v obvyklých podmienkach, ako je to v tomto prípade. Podobne vo veci C- 52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg, v ktorom Súdny dvor EÚ skonštatoval, že činnosti vykonávané zásahovými silami verejnej hasičskej služby – okrem prípadu výnimočných okolností, patria do pôsobnosti smerníc 89/391/EHS a 93/104/EHS, takže článku 6 bodu 2 smernice 93/104 v zásade odporuje prekročenie maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný pracovný čas vrátane pohotovosti na určenom mieste, jeho prekročenie je však možné v prípade výnimočných okolností takej závažnosti a rozsahu, že cieľ smerujúci k zabezpečeniu riadneho fungovania služieb nevyhnutných na ochranu takých verejných záujmov, akými sú verejný poriadok, zdravie a bezpečnosť, dočasne preváži nad cieľom spočívajúcim v zabezpečení bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pridelených do zásahových a záchranných jednotiek; aj v takejto výnimočnej situácii však musia byť v čo najväčšom možnom rozsahu zachované ciele smernice 89/391. Zároveň súd v tejto súvislosti uvádza, že Súdny dvor EÚ v už citovanom rozsudku C – 429/2009 Fuss v bode 33 uviedol, že článok 6 písm. b) Smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 – hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, od ktorej sa v prípade neprebratia čl. 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka (v tomto zmysle aj rozsudok Pfeiffer C – 397/01 až C – 403/01). Z vyššie uvedených skutočnosti možno urobiť záver, že činnosť vykonávaná žalobcom patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES, nie je pri tom relevantné, či ide o mestského, dobrovoľného hasiča alebo hasiča v štátnej službe.

52. Súdny dvor EÚ v bode 35 rozsudku C- 429/2009 konštatuje, že článok 6 písm. b)
Smernice má priamy účinok, keďže priznáva práva jednotlivcom, ktoré môžu priamo uplatniť pred vnútroštátnymi súdmi, to znamená, že jednotlivec sa môže priamo domáhať náhrady škody na vnútroštátnom súde proti štátu porušením práva Európskej únie, konkrétne čl. 6 písm. b) Smernice 20033/88/ES. Druhou podmienkou na priznanie náhrady škody žalobcovi voči štátu porušením práva Európskej únie je, že porušenie práva Únie je dostatočne závažné. Tak ako už bolo uvedené v odseku 49 tohto rozsudku pracovná pohotovosť na pracovisku počas jej neaktívnej časti sa nezarátava do pracovného času hasiča, čo je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora. Uvedená skutočnosť vyplýva aj výplatných pások predložených žalobcom za rozhodné obdobie, kde sú samostatne uvedené odpracované hodiny a samostatne hodiny pracovnej pohotovosti, ktoré nie sú súčasťou odpracovaných hodín. Z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie pri tom vyplýva, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho týždenného pracovného času, ďalej konštatoval, že pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva (rozsudok C – 437/05 Vorel). Osobitne v prípade hasičov Súdny dvor EÚ v rozsudku C – 429/09 uviedol, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88, a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený Smernicou. Bez vplyvu na porušenie článku 6 písm. b) Smernice je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je vyplácaná odmena.
Nie je pritom právne relevantná argumentácia žalovaného, že žalobca nemusí byť bdelý počas neaktívnej časti služobnej pohotovosti, môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, a za túto činnosť je odmeňovaný.
Zákonník práce v § 85 ods. 9 síce stanovil v súlade so Smernicou maximálny priemerný týždenný pracovný čas, ktorý nesmie prekročiť 48 hodín vrátane práce nadčas a s tým súvisiace referenčné obdobie v § 87 ods. 1, 2 , za ktoré sa priemer určuje, ako aj to že neaktívna časť pracovnej pohotovosti sa považuje za pracovný čas podľa § 96 ods. 2 , tieto ustanovenia sa však na služobný pomer hasičov (žalobcu) nevzťahujú vzhľadom na § 12 ods. 6 a § 193 zákona o HaZZ. Z toho dôvodu zákon o HaZZ umožňuje prekročiť maximálny týždenný pracovný čas v rozsahu 48 hodín stanovený v čl. 6 ods. 2 Smernice 2003/88/ES. Podľa zákona o HaZZ v prípade nerovnomerne rozvrhnutého služobného času sa služobný čas rozvrhuje na obdobie šiestich mesiacov, dĺžka služobného času v jednotlivých dňoch nesmie byť vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni. Služobný úrad je povinný rozvrhnúť služobný čas tak, aby príslušník mal medzi koncom služobného dňa a začiatkom nasledujúceho služobného dňa nepretržitý odpočinok aspoň 12 hodín a raz za týždeň nepretržitý odpočinok v trvaní aspoň 32 hodín, raz týždenne mal dva po

sebe nasledujúce dni nepretržitého odpočinku. Príslušníkovi HaZZ je pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase určovaný výkon štátnej služby max. 18 hodín denne a max. 6 hodín trvá služobná pohotovosť, ktorá sa nezapočítava do služobného času, z dochádzky vyplýva, že pohotovosť môže byť aj 8 hodín, ale vždy sa musí dodržať 24 hodín v rámci jedného služobného dňa. To znamená, že služobný úrad pri nerovnomerne rozvrhnutom služobnom čase príslušníkovi HaZZ dodrží ustanovenia zákona o HaZZ, ale takáto zákonná úprava je v rozpore so Smernicou 2003/88/ES čl. 6 písm. b) pretože príslušník HaZZ odpracuje viac ako 48 hodín týždenne. Napríklad v prípade sedemdňového obdobia, ak príslušník HaZZ má rozvrhnutý služobný čas, tak že odslúži 24 hodín, má dva dni voľna, znova odslúži 24 hodín, dva dni voľna, posledný siedmy deň odslúži 24 hodín, je to síce v súlade so zákonom o HaZZ, ale v rozpore s čl. 6 písm. b) Smernice, pretože odslúži viac ako 48 hodín týždenne. To ako žalobca pracoval, a v ktorých obdobiach išlo o prekročenie maximálneho 48 hodinového týždenného pracovného času je uvedené v odseku 12 tohto rozsudku. Smernica umožňuje členským štátom Únie stanoviť referenčné obdobie, kedy môže byť v tomto období pracovný čas zamestnanca prekročený nad 48 hodín, neskôr však musí odpracovať menej, aby v priemere za štátom stanovené obdobie neodpracoval viac ako 48 hodín. Keďže do zákona o HaZZ nebol transponovaný čl. 6 ods. 2 Smernice o maximálnom týždennom pracovnom čase, nemožno hovoriť ani o referenčnom období, teda za aké obdobie sa má robiť priemer odpracovaných hodín za účelom zistenia, či bol dodržaný čl. 6 ods. 2 Smernice. Z toho dôvodu súd vychádzal z obdobia siedmich dní (týždeň) počas rozhodného obdobia, teda od 01. júla 2020 do 30.06. júna 2023. Súd tak môže konštatovať, že porušenie čl. 6 písm. b) Smernice vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie Smernice, ktorá jasne, presne stanovuje práva jednotlivca, a ktoré sú zo strany členského štátu Únie vo vzťahu k žalobcovi dlhodobo porušované.

53. Pokiaľ ide o naplnenie tretej podmienky na uplatnenie nároku na náhradu škody poškodeného jednotlivca voči štátu, uvedenej v odseku 49 tohto rozsudku, a to, že medzi porušením právnej normy Únie a škodou spôsobenou jednotlivcovi musí existovať príčinná súvislosť súd uvádza, že došlo k naplneniu aj tejto podmienky. V dôsledku porušenia právnej normy Únie došlo u žalobcu k vzniku škody (nemajetkovej ujmy) a to zásahom do jeho osobnostných práv, najmä na ochranu zdravia, práva na odpočinok a práva na rodinný a súkromný život. Žalobca tým, že reálne musel odpracovať viac ako bol povinný v zmysle Smernice prichádzal o čas, ktorý by mohol venovať svojej rodine, priateľom, svojim záľubám. Taktiež nemal dostatočný priestor na regeneráciu, na odpočinok, pritom práve podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia Smernice 2003/88/EHS zabezpečenie potreby odpočinku, aby žalobca v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani iným osobám, aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie. V odseku 12 v odôvodnení tohto rozsudku sú presne stanovené týždne (každé obdobie siedmich dní), kedy došlo k prekračovaniu priemerného 48 hodinového pracovného času. Súd pri zisťovaní prekročenia 48 hodinového pracovného času vychádzal z výpisu dochádzky, pričom do odpracovaných hodín započítal aj školenie, keďže súd mal z podrobnej dochádzky za roky 2020 a 2023 doručenej súdu 02.02.2024 zistený aj počet hodín absolvovaného školenia v rámci rozhodného obdobia. Do počtu odpracovaných hodín súd nezarátal rekondičné pobyty, keďže žalobca počas rekondičného pobytu nepracuje, nezdržiava sa na pracovisku zamestnávateľa, ale tento pobyt je práve určený na regeneráciu a odpočinok žalobcu, ktorým žalobca argumentuje, že ho nemá dostatok. Rekondičný pobyt žalobca vykonáva buď internátnym spôsobom v kúpeľno - liečebnom ústave, kúpeľno – rehabilitačnom ústave, v zdravotníckom zariadení, pričom všetky náklady s tým spojené znáša služobný úrad žalobcu. Žalobca môže rekondičný pobyt absolvovať aj formou aktívneho odpočinku na území Slovenskej republiky a od 01.01.2022 môže žalobca rekondičný pobyt vykonávať aj v domácom prostredí. Účasť na rekondičnom pobyte sa posudzuje ako vykonávanie štátnej služby, pričom žalobcovi počas rekondičného pobytu, ktorý je určený na regeneráciu a odpočinok a žalobca sa nezdržiava na pracovisku, patrí služobný plat. Preto nemožno podľa názoru súdu zarátať do odpracovaných hodín žalobcu rekondičné pobyty, keď žalobca vtedy nepracuje, ale venuje sa práve odpočinku a regenerácii jeho telesného a duševného zdravia.
Z odseku 12 odôvodnenia rozsudku vyplýva, že u žalovaného dochádzalo často k prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času. Z dochádzky vyplýva, že žalobca odrobil nad rámec 48 hodinového priemerného pracovného času za žalované obdobie (júl 2020 – jún 2023) pre každé obdobie siedmich dní cca 562 hodín (590-28,5 hodín), ktoré mohol využiť na odpočinok, regeneráciu, prípadne sa venovať svojej rodine, záľubám. Žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu doručil súdu dňa 02.02.2024 vlastný výpočet prekračovania 48 hodinového maximálneho týždenného pracovného času, pri ktorom vychádzal zo sedemdňového týždenného obdobia od pondelka do nedele toho ktorého týždňa, z ktorého vyplýva, že žalobca odrobil nad rámec 48 hodinového priemerného pracovného času

cca 714,5 hodín, (v rámci týždňa od 02.05.2022 do 08.05.2022 žalobca mal školenie počas 4 dní po 7,5 hodín, čo vyplýva z dochádzky, teda spolu 30 hodín, nie 37,5 hodín, tak ako to uviedol žalobca, súd zároveň neprihliadol z dôvodu sčasti úspešne vznesenej námietky premlčania nároku žalovaným na prekročenie 48 hodinového týždenného pracovného času v mesiaci júl 2020 rovnako v rozsahu 28,5 hodín). Súd následne vypočítal, že žalobca v priebehu jedného mesiaca (562 hodín : 36 mesiacov) odrobil v rámci každého mesiaca v priebehu troch rokov nad rámec 48 hodinového pracovného času približne 16 hodín, to je v rámci jedného roka cca 8 dní. S prihliadnutím na výpočet žalobcu to je necelých 20 hodín nad rámec 48 hodinového pracovného času v rámci jedného mesiaca za žalované obdobie, do roka to je cca 10 dní. Žalobca si uplatnil výšku nemajetkovej ujmy v sume 5998,45 eur. Takúto výšku nemajetkovej ujmy súd nepovažuje za primeranú vzhľadom na závažnosť vzniknutej ujmy v osobnostnej sfére žalobcu.

54. Právny poriadok Slovenskej republiky nemá výslovnú úpravu ohľadne práva jednotlivca na náhradu škody voči štátu spôsobenú mu porušením práva Únie. Vzhľadom na zistený skutkový stav má ujma spôsobená žalovanému najbližšie k zásahu do osobnosti žalobcu, preto súd posudzoval zistený skutkový stav podľa § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka, keďže tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody žalobcu v dôsledku porušenia práva Únie. Základom pre priznanie a určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sú zákonom stanovené dve kritéria, z ktorých súdy musia vychádzať, a to závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby došlo. Vzhľadom na formu zásahu, ktorá sa považuje podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ za závažný zásah do práv žalobcu, keď ide o nevratný stav straty niekoľkých stoviek hodín, ktoré mohol žalobca využiť na svoju psychickú a fyzickú regeneráciu, na čas strávený so svojou rodinou, aj vzhľadom na dlhodobé porušovanie práv žalobcu zo strany žalovaného len samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, a práve peňažná náhrada predstavuje spôsobilé odškodnenie takto vzniknutej ujmy. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, ktorá musí byť odôvodnená a musí mať základ v čo najúplnejšom zistenom skutkovom stave. Zároveň výška relutárnej (peňažnej) náhrady má byť primeraná s prihliadnutím na jedinečné okolnosti prípadu, preto jedinečnosť každého jednotlivého prípadu vylučuje presnú zákonom stanovenú metodiku výpočtu výšky peňažnej náhrady, prípadne existenciu nejakého bodového ohodnotenia, resp. doplňovania dopredu danej veličiny do stanovených šablón. Pokiaľ by bol určený zákonným spôsobom, resp. podzákonným právnym predpisom spôsob výpočtu nemajetkovej ujmy v peniazoch pri zásahu do osobnostnej sféry žalobcu, súd by z neho vychádzal. Spôsob výpočtu nemajetkovej ujmy uplatnený žalobcom nie je pre súd záväzný ani smerodajný, pretože zásah a jeho závažnosť do osobnostnej sféry je u každého človeka jedinečný, individuálny a súd tento zásah do osobnostnej sféry musí zisťovať. Podľa názoru súdu nemožno mechanicky dopisovať veličiny ako počet hodín služobnej pohotovosti, hodinová odmena zvýšená o 15% a 30% ako sa priznáva za výkon nariadenej pohotovosti a vypočítať náhradu nemajetkovej ujmy bez prihliadnutia na to, ako sa tento zásah prejavil v osobnostnej sfére žalobcu. Podľa názoru súdu, ak by tomu tak bolo, súd by sa obmedzil len na skúmanie, či hodnoty ako počet odpracovaných hodín žalobcu, počet hodín služobnej pohotovosti, ktoré žalobca sú správne a vypočítal by ujmu žalobcu v jeho osobnostnej sféry bez zisťovania, ako sa tento zásah v skutočnosti prejavil v jeho osobnostnej sfére. Takýto spôsob výpočtu by sa podľa názoru súdu blížil skôr k výpočtu mzdového nároku, ktorý však nie je predmetom tohto konania. Nemajetková ujma je ujmou v imateriálnej sfére žalobcu, ktorú nie je možné objektívne vyčísliť a každý jednotlivec túto ujmu môže pociťovať iným spôsobom. U niekoho sa to prejaví na jeho duševnom, fyzickom zdraví, prípadne na narušení citových vzťahov k rodinným príslušníkom, priateľom, u iného jednotlivca tieto okolnosti nemusia vôbec nastať, preto pri určovaní výšky peňažnej náhrady súd musí prihliadnuť na okolnosti každého konkrétneho prípadu. Okrem iného inštitút peňažnej náhrady za zásah do osobnostných práv fyzickej osoby má spĺňať aj požiadavku spravodlivosti a nemá viesť k zneužívaniu tohto prostriedku na neprípustné obohacovanie sa a súčasne by nemala byť pre pôvodcu neoprávneného zásahu likvidačná. Maximálna čiastka, ktorú môže súd priznať je pritom ohraničená len výškou žalobcom požadovaného zadosťučinenia. Žalobca si uplatnil výšku náhrady nemajetkovej ujmy v sume 5.998,45 eur. Takúto výšku nemajetkovej ujmy vzhľadom na vykonané dokazovanie, súd nepovažuje za primeranú, a to aj s ohľadom na priznávanie nemajetkovej ujmy spôsobenej pozostalým smrťou blízkej osoby pri dopravnej nehode, kedy dôjde k natrvalo a nereparovateľne k prerušeniu citových, rodinných väzieb, a k nemožnosti rozvíjania citových vzťahov s blízkou osobou a pozostalým. Napr. rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 30.10.2019, sp. zn. 10Co/58/2019, ktorým bol zmenený rozsudok Okresného súdu Žilina, sp. zn. 42C/358/2016 priznal žalobkyniam náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000 eur za neoprávnený zásah do ich súkromného

a rodinného života v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej vodičom motorového vozidla s následkom smrti matky žalobkýň, rozhodnutie Krajského súdu Trenčín sp.zn. 6Co/609/2014 z 27.01.2015, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Prievidza zo dňa 21. februára 2014, č. k. 7C/69/2011, ktorý priznal náhradu nemajetkovej ujmy žalobcom v dôsledku smrti ich otca pri dopravnej nehode každému vo výške 4.500 eur.
Žalobca na pojednávaní pri svojom výsluchu uviedol, že síce má zdravotné problémy, v roku 2022 prekonal už druhý infarkt, má vysoký cholesterol, ale jeho zdravotný stav je dobrý, prácu hasiča môže vykonávať. Cholesterol má vysoký aj preto, že má stresujúcu prácu, v roku 2014 sa pri práci pravdepodobne nakazil hepatitídou typu B a z toho dôvodu pravdepodobne jeho pečeň nepracuje správne a vyplavuje cholesterol viac ako má. Negatívne vplývajú nočné práce a pohotovosti na jeho zdravie, pričom tieto zdravotné problémy sa začali nabaľovať aj preto, pretože mal problémy s rodičmi. Ich zdravotný stav sa začal zhoršovať. Jeho vzťahy s deťmi a s manželkou sú dobré, venujú sa s manželkou športu, ak má žalobca čas. V súčasnosti sa stará sa o ťažkú chorú mamu, pretože jeho sestra žije v Bratislave, tak celá starostlivosť o mamu je na žalobcovi. V roku 2021 mu zomrel otec, ktorý sa liečil na psychiatrii. Ďalej uviedol, že hral v kapele, ale z dôvodu, že musel pracovať aj v nedeľu, nemohol hrať v kapele, tak túto záľubu musel ukončiť.
Žalobca na pojednávaní uviedol, že pred nástupom do práce na pozíciu hasiča vedel, čo táto práca obnáša. Vedel, že pracovný čas je rozvrhnutý nerovnomerne na 24 hodín, ale nevedel, že pohotovosť sa mu nezarátava do odpracovaných hodín. Súd k tomu uvádza, že je všeobecne známe, že práca hasiča si vyžaduje prácu aj počas víkendov, aj v noci. Preto argument, že žalobca musel ukončiť hranie v kapele z dôvodu, že nemohol hrať v kapele v nedeľu, nie je dôvod na to, aby súd prihliadol na túto skutočnosť ako zásah do súkromného života žalobcu. Rovnako žalobca musel vedieť, že práca hasiča si vyžaduje aj prácu v noci. Vzhľadom na zistené skutočnosti a s prihliadnutím na počet odrobených hodín nad maximálny týždenný pracovný čas 48 hodín, cca 562 hodín, t. j. 8 dní v roku (podľa výpočtu žalobcu 10 dní v roku), kedy sa nemohol žalobca venovať svojim záľubám, rozvíjaniu rodinných vzťahov, priateľských vzťahov, venovať sa odpočinku, resp. svojmu súkromiu, považuje súd výšku nemajetkovej ujmy v sume 2.000 eur za primeranú. Nebolo v konaní preukázané, že tento zásah do osobnostnej sféry žalobcu v rozhodnom období mal negatívny dopad na jeho psychické zdravie, resp. fyzické zdravie, žalobca síce uviedol, že má problémy s cholesterolom a v roku 2022 dostal infarkt, ale zároveň uviedol, že tieto problémy mal aj v dôsledku zlého zdravotného stavu jeho rodičov a to, že celá starostlivosť o rodičov bola na žalobcovi, pretože jeho sestra žije v Bratislave, ale jeho zdravotný stav je dobrý. Zároveň žalobca nepreukázal v konaní, že došlo u neho k narušeniu rodinných, citových vzťahov s rodinnými príslušníkmi, resp. blízkymi osobami. Rovnako nie je dôvod ani na zvýšenie náhrady nemajetkovej ujmy, pretože súd nemal preukázané, že by tento zásah do imateriálnej sféry žalobcu mal taký negatívny dopad, že by sa v dôsledku tohto zásahu u žalobcu rozvinula duševná choroba, rozvinuli nejaké duševné útrapy, zhoršilo jeho fyzické zdravie, pretrhli sa závažným spôsobom rodinné, citové väzby. Pri úvahe o primeranosti a spravodlivosti relutárnej (peňažnej) náhrady je potrebné vychádzať aj z princípu proporcionality. To znamená, že súd porovná čiastky prisúdenej peňažnej náhrady v porovnateľných skutkovo podobných konaniach. Inými slovami spôsob, ako dosiahnuť relatívne spravodlivého vyčíslenia výšky peňažnej náhrady, je zohľadnenie čiastok priznaných v iných porovnateľných prípadoch (rozsudok NS ČR z 19.9.2018, sp. zn. 25Cdo 894/2018). Z hľadiska princípu proporcionality súd poukazuje na rozsudok Krajského súdu Košice, sp. zn. 6Co/60/2022 z 22. 11. 2021 z 31. 05. 2022, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice II, sp. zn.44C/84/2020 zo dňa 22.11.2021, ktorým súd priznal poškodenému náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.000 eur, rovnako rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/27/2023 zo dňa 31.01.2024, ktorý potvrdil rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota, sp. zn. 13C/61/2022 z 29.11.2022, ktorým bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy žalobcovi vo výške 2.000 eur, rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 19Co/6/2022 zo dňa 23.08.2022, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Stará Ľubovňa, sp. zn. 6C/36/2021 zo dňa 22.10.2021, ktorým bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 1.500 eur, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/71/2022 zo dňa 26.10.2022, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Brezno, sp. zn. 5C/16/2021 zo dňa 19.04.2022, ktorým súd priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.100 eur. Z vyššie uvedených dôvodov súd tak žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.000 eur a vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

55. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak ide o omeškanie s plnením peňažného

dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

56. Podľa § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

57. Súd žalobcovi priznal aj z výšky náhrady nemajetkovej ujmy úroky z omeškania, a to vo výške 9,50% ročne, a to od 30.09.2023, kedy sa žalovaný dostal do omeškania. Súdu je známe rozhodnutie vo veci nepriznania úrokov z omeškania z výšky náhrady nemajetkovej ujmy, konkrétne rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6 Cdo/185/2011 zo dňa 14. 03. 2012. Súd je toho názoru, že rozhodnutie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy je deklaratórnym rozhodnutím, teda deklaruje existenciu určitého práva, ktoré už vzniklo, a to v dôsledku zásahu do osobnostnej sféry žalobcu. To znamená, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcovi vzniklo v čase, kedy k porušeniu jeho práva došlo, nevzniká až rozhodnutím súdu. Pokiaľ by právo na náhradu nemajetkovej ujmy vzniklo až právoplatným rozhodnutím súdu, nemožno tak hovoriť ani o premlčaní tohto nároku. Nemôže sa premlčať právo pred jeho vznikom. Najvyšší súd SR pri tom opakovane judikoval, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa premlčuje v 3 – ročnej zákonnej premlčacej dobe (uznesenie NS SR zo dňa 17.02.2011, sp. zn. 5Cdo 265/2009 , rozsudok NS SR z 27. 11. 2012, sp. zn. 2Cdo 194/2011 publikovaný v Zbierke rozhodnutí a stanovísk NS SR pod Rc 58/2014). Na podporu svojich tvrdení súd poukazuje aj na nález Ústavného súdu ČR, sp. zn. II. ÚS 2149/17 zo dňa 10.12.2019, v ktorom Ústavný súd uviedol, že do interpretácie zásady ochrany práv sa premieta aj beh času. Náhrada nemajetkovej ujmy pozostalým bude efektívne chrániť ich základné práva iba vtedy, ak im bude poskytnutá v čo najkratšej dobe po jej vzniku. Čím viac sa bude okamih poskytnutia náhrady vzďaľovať od okamihu vzniku tejto ujmy, tým viac bude poškodený pociťovať túto ujmu ako nespravodlivú. Bude v ňom rásť presvedčenie, že „ právo nie je na jeho strane“. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je nárokom majetkovej povahy, t.j. peňažný dlh, ktorý plynie z osobnostných práv. Dostane sa povinný s plnením dlhu do omeškania, vzniká poškodenému tiež nárok na úroky z omeškania. Súd priznal žalobcovi úrok z omeškania vo výške 9,50% ročne a to od 30.09.2023. Žalovanému bola doručená žaloba 28. 09. 2023, vtedy sa žalovaný dozvedel o uplatnení náhrady nemajetkovej ujmy, nasledujúci deň bol povinný plniť a 30.9. 2023 sa s plnením peňažného dlhu dostal žalovaný do omeškania a od toho dátumu je povinný platiť úrok z omeškania vo výške o 5 percentuálnych bodov vyššej, než je základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu. Základná úroková sadzba ECB k prvému dňu omeškania bola 4,5%, preto žalobcovi patria úroky z omeškania vo výške 9,50% ročne od 30. 09. 2023 zo súdom priznanej sumy 2.000 eur do zaplatenia.

58. Súd má za to, že jeho rozhodnutie o priznaní úrokov z omeškania z nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je svojvoľné a v rozpore s princípom právnej istoty, je toho názoru, že odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, súd presvedčivo odôvodnil v súlade čl. 2 ods. 3 Civilného sporového poriadku.

59. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, t.j. podľa zásady úspechu v konaní. Žalobca bol v konaní plne úspešný, čo do základu uplatneného nároku. Čo sa týka výšky náhrady nemajetkovej ujmy, jej priznanie záviselo od úvahy súdu, preto na tú časť nároku, ktorej žalobe nevyhovel, súd neprihliadol ako na neúspech žalobcu. Žalobcu nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe voľnej úvahy súdu. Keďže žalobca bol v konaní plne úspešný, súd mu priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%, avšak iba z prisúdenej sumy. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

2 3C/16/2023

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Rimavská Sobota. Odvolanie sa podáva písomne v dvoch vyhotoveniach.

Pokiaľ strana sporu bude odvolanie podávať poštou alebo osobne do podateľne súdu, je vhodnejšie, aby ho doručila na Okresný súd Rimavská Sobota, pracovisko Revúca, SNP 539/1, 050 01 Revúca.

V odvolaní je potrebné uviesť ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, spisovú značku konania, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody), čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) a podpis. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.